

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1523/2016
09.02.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јанка Лазаревића, председника већа, Бате Цветковића, Драгана Аћимовића, Радослава Петровића и Биљане Синановић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Славка Берћана, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 188/14 од 12.05.2016. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1122/16 од 25.10.2016. године, у седници већа одржаној дана 09.02.2017. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 188/14 од 12.05.2016. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1122/16 од 25.10.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 188/14 од 12.05.2016. године, окривљени АА, оглашен је кривим због продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 11 месеци, те је истовремено одређено да ће се ова казна извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује уз примену електронског надзора, с тим да окривљени не сме напуштати просторије у којима станује осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, те да ће суд, уколико окривљени једном у трајању од преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, одредити да остатак казне издржи у Заводу за извршење казне затвора. На основу члана 63. КЗ, окривљеном се у изречену казну урачунава време проведено у притвору на основу решења Вишег суда у Новом Саду Ки 375/11 од 09.12.2011. године до 25.10.2012. године, када му је притвор укинут решењем Вишег суда у Новом Саду К 164/12 од 25.10.2012. године. Окривљени је на основу члана 264. став 4. ЗКП, обавезан на плаћање дела трошкова кривичног поступка у износу од 50.000,00 динара и паушалног износа у износу од 10.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења те је одлучено да преостали трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1122/16 од 25.10.2016. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Новом Саду и браниоца окривљеног АА, а првостепена пресуда потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Славко Берћан због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1), тачка 9) и тачка 10) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев и преиначи другостепену пресуду тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе у смислу члана 423. ЗКП.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, кога није обавестио о седници већа, као ни браниоца окривљеног сматрајући да њихово присуство не би било од значаја за доношење одлуке, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, па је одржао седницу већа на основу члана 490. ЗКП, у којој је размотрио списе предмета са пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је по оцени навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА у захтеву указује да је у односу на продужено кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим и правноснажном пресудом наступила релативна застарелост кривичног гоњења у смислу члана 103. тачка 5. КЗ. У вези са тим, бранилац у захтеву наводи да је окривљеном измењеном оптужницом Вишег јавног тужиоца у Новом Саду од 14.04.2016. године, стављено на терет извршење продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ, то, имајући у виду казну прописану за ово кривично дело – казну затвора до пет година и време његовог извршења – у периоду од 04.12.2006. до 09.02.2009. године, и да се кривично гоњење против окривљеног не може предузети кад протекне пет година од последњег кривичног дела које улази у састав продуженог кривичног дела, а да суд односно тужилаштво нису предузели ниједну радњу ради откривања овог кривичног дела или учиниоца сходно члану 104. КЗ, ток релативне застарелости кривичног гоњења није прекинут пошто је оптужница тужилаштва у правцу извршења кривичног дела из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ измењена дана 14.04.2016. године, односно након протекла рока од пет година од извршења задњег кривичног дела обухваћеног продуженим кривичним делом, па је следствено томе, према наводима захтева окривљени осуђен за кривично дело за које је наступила релативна застарелост кривичног гоњења.

Према одредби члана 409. став 1. ЗКП, јавни тужилац је, између осталог, овлашћен да у току главног претреса измени оптужницу ако оцени да је чињенично стање другачије од оног изнетог у оптужници, што је надлежни јавни тужилац у конкретном случају учинио, тако што је оптужницу Кт 595/11 подигнуту дана 28.05.2012. године против окривљеног АА због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у стицају са продуженим кривичним делом праће новца из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана

61. КЗ, изменио у погледу чињеничног описа и правне квалификације кривичног дела, тако што је окривљеном ставио на терет извршење продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом.

Из списка предмета произлази да су радње извршења продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ, које су окривљеном стављене на терет измењеном оптужницом од 14.04.2016. године, биле обухваћене чињеничним описом продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, односно продуженог кривичног дела прање новца из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, која су окривљеном била стављена на терет првобитном оптужницом од 28.05.2012. године и то да је окривљени сачињавао и предузећима са седиштем на територији Републике Србије испостављао уговоре и рачуне са неистинитим подацима, да су Оф шор компаније регистроване у САД-у продале робу или извршиле услуге за та предузећа, у којим рачунима су били назначени износи за плаћање, као и то да се ове радње односе на исти кривичноправни догађај. Како су јавни тужилац и суд у току предметног кривичног поступка у континуитету предузимали низ процесних радњи ради откривања и кривичног гоњења окривљеног, овим процесним радњама је, по налажењу овога суда, прекидан ток релативне застарелости и у односу на кривично дело по измењеној оптужници – члан 357. КЗ (радње извршења овог дела су биле обухваћене чињеничним описом у првобитној оптужници и тиме су биле предмет кривичног гоњења), при чему између тих процесних радњи није протекао период од пет година колики је у смислу члана 103. тачка 5. КЗ, рок за наступање релативне застарелости кривичног гоњења за кривично дело фалсификовање службене исправе с обзиром на прописану казну за исту – казна затвора до пет година, због чега су, неосновани наводи захтева браниоца окривљеног да је у конкретном случају наступила релативна застарелост кривичног гоњења окривљеног за предметно кривично дело и да је правноснажним пресудама повређен закон из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног истиче да је побијаним правноснажним пресудама учињена и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, тиме што је пресудом прекорачена оптужба јер је суд неправилно применио одредбе члана 419. и члана 420. ЗКП, када је пресуду засновану на измењеној оптужници коју измену јавни тужилац није био овлашћен да учини у смислу члана 409. став 1. ЗКП, тако да је суд, према ставу браниоца, морао да донесе пресуду по првобитној оптужници којом је окривљеном било стављено на терет продужено кривично дело из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и продужено кривично дело из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ у односу на која кривична дела је јавни тужилац одустао од оптужбе и подигао нову оптужницу против окривљеног због кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ, које је представљало начин извршења кривичних дела из основне оптужнице.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП, прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе

садржан у поднесеној односно на главном претресу измењеној или проширеној оптужници.

У конкретном случају нема повреде објективног идентитета између оптужбе и пресуде јер је суд засновао пресуду на чињеничном стању утврђеном на главном претресу које је идентично чињеничном опису кривичног дела садржаном у измењеном оптужном акту тако да, по оцени овога суда, у погледу радње извршења кривичног дела и правне квалификације истог суд није мењао изреку пресуде у односу на измењену оптужницу.

Насупрот наводима захтева Врховни касациони суд налази да је јавни тужилац овлашћен да у току кривичног поступка располаже оптужбом у смислу члана 43. ЗКП, као и да исту измени на главном претресу сходно одредби члана 409. став 1. ЗКП, што је јавни тужилац у конкретном случају учинио налазећи да изведени докази указују да је чињенично стање другачије од оног изнетог у ранијој оптужници, због чега су неосновани наводи захтева да јавни тужилац у конкретном случају није имао право да измени оптужбу и да је суд морао да донесе пресуду по првобитној оптужници.

Према наводима захтева побијаним правноснажним пресудама на штету окривљеног је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП. У вези са тим бранилац у захтеву наводи да је основном измењеном оптужницом окривљеном било стављено на терет извршење кривичног дела из члана 234. КЗ и члана 231. КЗ где је заштитни објекат привреда, а да јавни тужилац измењеном оптужницом окривљеном ставља на терет извршење кривичног дела из члана 357. КЗ код кога је заштитни објекат правни саобраћај, због чега се, према ставу браниоца, очигледно ради о новој оптужници која није била основ суђења у поступку који је претходио доношењу раније првостепене пресуде у овом кривичном предмету – пресуде Вишег суда у Новом Саду К 164/12 од 25.10.2012. године (којом је окривљени оглашен кривим за продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 61.КЗ у стицају са продуженим кривичним делом прање новца из члана 231. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од четири године и осам месеци у коју се окривљеном урачунава време проведено у притвору), укинута решењем Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1646/13 од 03.04.2014. године и следствено томе када је тужилац окривљеном ставио на терет извршење кривичног дела које је било начин извршења другог кривичног дела и није егзистирало као самостално кривично дело, а за које га је суд осудио, тада је правноснажном пресудом повређено начело забране преиначења на штету окривљеног прописано чланом 453. ЗКП.

Имајући у виду да је, као што је напред изнето, јавни тужилац поднеском од 14.04.2016. године, само изменио ранију оптужницу у погледу чињеничног описа радње извршења кривичног дела и његове правне квалификације тако што је окривљеном ставио на терет извршење продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом, то се у конкретном случају ради само о измењеном а не о новом оптужном акту, тако да по оцени овога суда, побијаном правноснажном пресудом када је у питању правна оцена дела и одлука о кривичној санкцији није повређена забрана преиначења на штету окривљеног прописана чланом 453. ЗКП, имајући при том у

виду да је окривљени оглашен кривим за једно кривично дело и осуђен на блажу кривичну санкцију у односу на ранију првостепену пресуду укинута по жалби изјављеној само у корист окривљеног. Стога се, по оцени овога суда, захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног неосновано указује да је побијаном правноснажном пресудом учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП.

Поред тога, бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости истиче и то да су нижестепени судови повредили кривични закон из члана 439. тачка 2) ЗКП, када су дело окривљеног правно квалификовали као продужено кривично дело фалсификовања службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. КЗ, јер је, по ставу одбране, фалсификовање службене исправе било начин извршења неког другог кривичног дела и исто не може егзистирати самостално, јер сачињени фалсификати нису били сами себи циљ, већ их је окривљени сачинио са свешћу и вољом да прибави корист сведоцима у виду избегавања плаћања пореза уз накнаду за себе из чега произлази субјективни елемент кривичног дела пореска утаја из члана 229. КЗ помагањем. Бранилац у захтеву наводи и то да рачуни као стране исправе страног правног лица, означени у оптужби не могу представљати јавну исправу па самим тим ни службену исправу због чега се у радњама окривљеног не стичу законска обележја кривичног дела из члана 357. КЗ, већ битна обележја кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 1. КЗ.

Изнете наводе захтева браниоца окривљеног којима се указује на повреду Кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Наиме, Врховни касациони суд налази да из чињеничног описа радње извршења кривичног дела датог у изреци првостепене пресуде у коме је наведено да је окривљени као одговорно лице у означеним Оф шор компанијама са седиштем у САД-у у оквиру пословања ових компанија у службене исправе тих предузећа – рачуне унео неистините податке и потом их употребио као да су истините на основу којих исправа су предузећа из Републике Србије извршиле исплату одређених новчаних износа на рачуне наведених Оф –шор компанија, произлазе сва законска обележја продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. у вези члана 61. КЗ за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом.

Како је наведено дело законом и то одредбом члана 357. КЗ одређено као кривично дело неосновани су наводи захтева да радње окривљеног описане у изреци првостепене пресуде не могу постојати као самостално кривично дело.

Неосновани су и наводи захтева да рачуни – фактуре које је сачињавао и употребљавао окривљени не представљају службене исправе.

Наиме, објект радње кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. КЗ јесте службена исправа, књига или списи. Службену исправу издаје службено или одговорно лице и сврха јој је да се њоме доказују одређене чињенице у оквиру вршења неке службене дужности.

У конкретном случају рачуни, фактуре, које је окривљени као одговорно лице у наведеним Оф шор компанијама сачињавао у оквиру пословања ових предузећа а потом и употребио као да су истините, су имале за сврху да докажу

правно релевантне чињенице и то да су били извршени одређени послови и пружене одређене услуге наведене у тим рачунима што је било основ за њихово плаћање, због чега наведени рачуни представљају службене исправе које су биле објект радње извршења предметног кривичног дела.

Следствено изнетом, Врховни касациони суд налази да су неосновани наводи захтева браниоца окривљеног да се у радњама окривљеног не стичу законска обележја предметног кривичног дела већ кривично дело фалсификовање исправе из члана 355. став 1. КЗ.

Како у чињеничном опису радње извршења кривичног дела из изреке првостепене пресуде не произлази да је окривљени наведене рачуне сачињавао са свешћу и вољом да прибави корист сведоцима у виду избегавања плаћања пореза уз накнаду за себе, то, Врховни касациони суд налази да насупротив наводима захтева изрека побијане првостепене пресуде не садржи субјективни елемент кривичног дела пореска утаја из члана 229. КЗ, помагањем.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд налази да су наводи захтева браниоца окривљеног којима се истиче да је на штету окривљеног повређен кривични закон из члана 439. тачка 2) ЗКП, неосновани.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Весна Веселиновић,с.р.

Председник већа-судија
Јанко Лазаревић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић